
Együtműködés az óvoda- iskola átmenet sikeres megvalósítása érdekében

---

Önálló innováció

Készítette: Karaszek Ernőné

Pályázati azonosító: TÁMOP 3.1.4-09/1-2009-0066

Pályázat címe: „Kompetencia alapú nevelés innovatív intézményekben”

Pályázó neve: Göd Város Önkormányzata

Pályázó címe: 2131. Göd, Pesti út

Feladat-ellátási hely neve: Kastély Központi Óvoda, 2131. Göd, Béke út 3.

Innováció címe:

Együttműködés az óvoda-iskola átmenet sikeres megvalósítása érdekében

Típusa:

Projekt

Készítette:

Karaszek Ernőné

A tevékenység célja:

- az iskolába lépő gyermekek számára az iskolába átlépés megkönnyítése

A tevékenység feladata:

- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése a család, az óvoda, a pedagógiai segítő intézmények és az iskola együttműködése által

A tevékenységgel érintett korosztály:

6–7 év

A tevékenység időtartama:

4 hónap

A tevékenység kapcsolódása a Helyi Nevelési Programhoz:

Közvetlenül segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A tevékenység kapcsolódása a Kompetencia Alapú Programcsomaghoz:**Lehetőséget ad**

- az óvoda–iskola átmenet, az inkluzív pedagógia, a játék, az érzelem és az erkölcs új tartalmú megközelítésére;
- az iskolára való felkészítés, az iskolaérettség újraértelmezésére;
- az óvoda óvó-védő, nevelő, személyiségfejlesztő funkciójának új tartalommal való megtöltésére
- intézmények közötti együttműködésre

A tevékenység módszerei:

- beszélgetések
- hospitálások
- tapasztalatcserék

A tevékenység szervezeti keretei:

- rendezvények
- értekezletek
- programok

A tevékenység helyszínei:

- Óvoda
- Iskola.

BEVEZETÉS

Az elmúlt évtizedben több változtatáson esett át az óvodai nevelés, a beiskolázási kor és a beiskolázási gyakorlat. Jelentős változások történtek a követelményrendszerekben

Kiemelt helyet kapott, a gyermekek harmonikus, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztésének lehetősége. A tanulás játékba való integrálása, az ismeretek tapasztalás útján történő megszerzése, gyakorlása. Biztosítani a jól megélt kisgyermekkort, hogy kiegyensúlyozott gyerekek kerülhessenek az iskolába. Hangsúlyozva, hogy az óvoda nem kisiskola.

Az óvodából az iskolába való átmenet nagy lépés a gyermek életében. Ebben a korban a legeredményesebb fejlesztés a játékon keresztül valósul meg. E tevékenység során szerez tapasztalatokat, fejlődik személyisége.

Az óvodai nevelésnek az a célja, hogy olyan kulcskompetenciákat és képességeket alapozzon meg, melyek lehetővé teszik az iskolai élet megkezdését. A kisgyermek akkor lépjen át az iskolába, amikor testileg és lelkileg alkalmas arra.

Az óvoda-iskola átmenet, a gyermek életének öt éves kortól a hét-nyolc éves korig tartó időszaka, amelyet a fejlettség szerinti beiskolázás lehetőségével a kisiskoláskor követ. A normális fejlődésű gyermek 6-7 éves korára iskolaéretté válik, e folyamatot segíti az óvodai nevelés.

Azok a gyermekek, akik 3-4 éves óvodáztatásban részesülnek, folyamatosan készülnek fel az iskolára. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán tevékenység. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, természetes és szimulált környezetben, kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg. A mozgásigény 4-5 éves kor után fékeződik le annyiban, hogy a finommozgások egyre inkább fejlődnek. Így a nagyóvodáskor felé a figyelme koncentráltabb, kitartóbb. A játék, mint alapvető tevékenységi forma nagymértékben színesedik. A figyelem fejlődésével kölcsönhatásban, amely az oldódó én központúsággal és az alakuló szemléletes gondolkodással van összefüggésben. Nagymértékben fejlődik az észlelés. Öt éves kor körül, jelentős egyéni különbségekkel megbomlik a szemléletes gondolkodás egyensúlya, és elindul a fogalmi fejlődés. Az egyik intézményből a másikba történő átlépés nagy változás a gyerekek életében. Tapasztalatok bizonyítják, hogy az iskolára nem a kötelező vagy kötetlen foglalkozásokon készül fel a gyerek. A sikeres beiskolázást megkönnyíti, ha tisztában vagyunk a nehézséget okozó tényezőkkel, hogy a „rossz indulás” ne okozzon kudarokat, ne keltsen negatív hozzáállást a tanulással szemben.

A zökkenőmentes iskolakezdéshez fontos, hogy legyen elég idő a gyerekeknek az átállásra, alkalmazkodásra az új környezethez, az új körülményekhez.

A 6-7 éves gyermek életében óriási fordulatot jelent, hogy iskolába kerül. Gyökeresen megváltozik az élete, megváltozik napirendje, kötelességei, feladatai lesznek. Új elvárások irányulnak felé. A legzökkenőmentesebbé a gyermekek számára akkor tehetjük az átmenetet, ha figyelembe vesszük, hogy mire van szüksége ebben a fejlődési időszakban, tudnunk kell, hogy a megváltozott körülmények milyen hatással lesznek a gyerekekre.

A kompetencia alapú oktatás századunk nagy újítása. A TÁMOP 3.1.4. „Kompetencia alapú nevelés innovatív intézményekben” pályázat által egyre több intézmény érdeklődik, és vezet be ezt az új szemléletű nevelést-oktatást, mely az ismeretekre, az ismeretek alkalmazási képességére, és az azokat biztosító attitűdök összességére épül.

Amióta a közoktatás rendszere egymásra épülő nevelő-oktató intézmények összességéből áll, azóta szembesülünk az intézményfokokozatok közötti átmenetek problematikájával.

A kötelező iskolai tanulmányok megkezdése meghatározó fordulat a kisgyermek és családja életében. Megváltozik a gyermek alaptevékenysége; a játékot a tanulás váltja fel. Az iskolai élet merőben új tevékenységekben való részvételre készíti. Ezzel együtt azonban sok minden más is megváltozik: a gyermek új környezetbe kerül, új felnőttek, új barátok vesznek körül. Az óvodák kétnevelős világa után az iskolában jellemzően három vagy annál több pedagógushoz kell alkalmazkodnia. Megváltozik a napirendje és a családi elvárások tartalma is vele szemben.

Az óvoda iskola átmenet segítésének célja

- a gyermeki személyiség megismerése
- az iskolába lépő gyermekek számára az iskolába átlépés megkönnyítése
- az érés ideális feltételeinek biztosítása az egyéni különbségek figyelembe vételével
- képességek széleskörű kibontakoztatása
- eltérő képességek egyéni ütemű fejlesztése
- önbizalom erősítése
- szorongás leküzdése
- helyzetmegoldások bizonytalanságának feloldása
- változatos pedagógiai-fejlesztő eljárások alkalmazása
- a gyermek tudásvágyának elősegítése
- az iskola, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése
- az iskola és a leendő tanító nének megismerése
- az iskolában folytatódjon az óvodában megkezdett fejlesztőpedagógiai segítség

Célunk elérése érdekében feladataink

- egységben kezelni a 3-7 éves kisgyermekkor
- egyéni sajátosságokra alapozott megfelelő ütemű differenciált nevelés
- az átmenet megkönnyítése a család, az óvoda, a pedagógiai segítő intézmények és az iskola együttműködése által
- az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének

Az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessége több fél pedagógiai munkáján múlik, mely már az óvodába fogadáskor megkezdődik. Az iskolára való érettség, a tanulás képessége nem a gyermek akaratán múlik, hanem belső fejlődési állapotából fakadó képesség, mely az idegrendszeri folyamatoknak van alávetve. Az átmenet segítéséhez komoly intézményi együttműködés kell. Valamint az, hogy a tanítók és óvodapedagógusok elismerjék egymás kompetenciáit.

Mi is az iskolaérettség?

Az iskolaérettség több szempontnak megfelelő fejlettséget feltételez.

- Elengedhetetlen a megfelelő testsúly és magasság, a finommozgásokhoz szükséges izmok, csontok kellő állapota, az érzékszervek épsége és a beszéd helyessége.
- Az értelmi, érzelmi tényezők közül, szükséges a logikus gondolkodás, a kitartó figyelem, megfigyelőképesség, analízáló-szintetizáló képesség, kíváncsiság, tudásvágy, kötelességtudat megfelelő foka.
- szükséges a szocializációs tulajdonságok kellő fejlettsége is /beilleszkedési képesség, közösség elfogadása, viselkedési normák betartása/.

Az **iskolaérettségről** fontos tudni, hogy az óvónővel véleményét figyelembe véve gyermekpszichológus állapítja meg, iskolaérett-e a gyermek. A szülő dönti el, elfogadja-e annak javaslatát. És az ő vállán nyugszik a felelősség is. Az alábbi szempontcsoportok alapján vizsgálhatók a gyermek képességei.

Fizikai szempontok.

- Legfontosabb a jó erőnlét és a megfelelő magasság
- A látás és a hallás megfelelő fejlettsége, a kisgyermeki testi jellegzetességek (pocak, fogváltás) kezdődő változása, és az egyik oldal dominanciája.

Pszichikai-szociális szempontok.

- Akkor érett a gyermek az iskolába lépésre, ha képes kapcsolatot teremteni más gyermekekkel és felnőttekkel is, ha tud együttműködni másokkal, és ha el tudja viselni, hogy nem mindig ő van a középpontban.
- Ha rendelkezik érdeklődéssel bármilyen tevékenység iránt, és ha megkezdett tevékenységeit be is fejezi.
- Ha már várja az iskolába kerülést, és esetleg ez már játékában is megjelenik

Az **iskolaérettség** egyik legfontosabb feltétele az értelmi képességek megfelelő fejlettsége. Az ép értelmű gyermek képes eljutni a konkrét szemléletes tapasztalatoktól, az elvont fogalmakon át a műveletek elvégzésének szintjéig. Még képszerűen gondolkodik, de az elvont gondolkodás alapjainak lerakására is képes. Megteszi az első lépéseket az analízis és a szintézis műveleteinek a terén, vagyis rájön, hogy részekből egészeket alkothat, az egész pedig részekre bontható. Különösen fontos ez az olvasás, írás, számolás tanításában. Ennek birtokában hoz majd létre a betűkből szavakat és azokból mondatokat. szükséges a jól fejlett beszédképesség már az iskolába lépés előtt.

Partneri feladatok az átmenet segítésében

A család szerepe

A harmonikus, szeretetteljes családból érkezett gyermek kiegyensúlyozott. Ezekkel a gyermekekkel a pedagógusnak könnyű dolga van, mivel otthon megteremtették a szocializáció alapjait, helyes szokásokat alakítottak ki, ezek a gyerekek könnyebben illeszkednek be. Az érzelmileg és szociálisan kiegyensúlyozott gyermek nem ijed meg a változástól, a megváltozott körülményektől, így az iskolai átmenethez is könnyebben tud alkalmazkodni.

Minden család életében nagy változás, amikor a gyermek elballag az óvodából és átlépi az iskola küszöbét, hiszen ezzel új élet kezdődik számára. Felmérések igazolják, hogy az iskolakezdésre az elemi alapkészségek kialakulnak, és jelentős fejlettségbeli különbségek lehetnek az azonos életkorú gyerekek között, amiket csak fokozott erőfeszítéssel lehet kiegyensúlyozni a későbbiekben.

Amennyiben bármilyen okból késik az iskolaérettség, a szülőnek nem szabad gyermekét beiskoláztatni, hiszen az éretlen gyermekeknek szükségük van egy évre, mely elegendő ahhoz, hogy hátrányukat csökkentsék. Ez alatt az egy év alatt, amíg az óvodába „visszamaradnak”, nagyobb lesz az önfegyelmük, munkatempójuk is gyorsulhat, kitartóbb lesz a figyelmük, szókincsük és beszédük gazdagabbá válhat. Fő tevékenységük a játék, sokkal érettebb, tisztább lesz.

A pedagógusok szerepe

Az óvoda-iskola átmenet nem a gyerekek, hanem az intézmények problémája. A zökkenőmentesség azon is múlik, hogy az intézmények el tudnak-e szakadni attól a fel fogástól, hogy a gyerekekben egy 6 vagy 7 évest, illetve elsőt vagy másodikost lássanak. Az „átlagos gyerek” elvárása elfedi a gyerekek egyéni értékeit, egyéni sajátosságait és igényeit, így az átmenet küzdelemmé válik mindazoknak, akik számára nehéz megfelelni az átlagosság igényének. Az átmenet segítéséhez komoly intézményi együttműködés kell és az, hogy a tanítók és óvodapedagógusok elismerjék egymás kompetenciáit, és átengedjenek bizonyos feladatokat egymásnak akkor is, ha az a gyerek éppen még nem iskolás vagy éppen már nem óvoda. Az iskolakezdés későbbre tolása viszont csak egyéni esetekben jó megoldás, mint általános és széles körben elterjedt gyakorlat káros a közoktatás színvonalára nézve.

Óvoda

Pedagógusokként érezhetjük, hogy napjainkban sokkal erősebb hatások befolyásolják az iskolák nevelő-oktató rendszerét, mint az óvodák életét. Az óvónőket és tanítókat egyaránt szemléletváltásra ösztönzi ez a paradigmaváltás, hiszen a pedagógiai munka elengedhetetlen feltétele az állandó módszertani megújulás.

A közoktatási rendszer alulról építkezik, az óvoda, mint a közoktatás első láncszeme képezi azt az alapot, amelyre építhet az iskola. Nem az óvodát kisiskolásítjuk, hanem az iskola első évfolyamának struktúráját kell közelíteni az óvodához.

Mindannyian tudjuk, a hatéves gyermek életében óriási fordulatot jelent, hogy iskolába kerül. Nem csoda, hisz gyökeresen megváltozik, átalakul az élete. Kötelességei, feladatai lesznek,

lerövidül a játszásra szánt idő, s ráadásul teljesen új közeg, idegen felnőttek, gyermekek, dolgok veszik körül.

Az óvodás évek döntően befolyásolják a gyermek attitűdjét az iskolával kapcsolatosan. A két intézménytípus együttműködését erősíteni kell.

Általános probléma, hogy az iskolába lépéskor a beilleszkedés időszaka meglehetősen lerövidül, és a gyermekeknek túlságosan hirtelen kell ráhangolódniuk arra, hogy komoly munkájuk, felelősségük van.

Az óvoda – iskola együttműködés eredményeként célunk az átmenet megkönnyítése, jól működő kapcsolat kialakítása a két intézmény között. A képességfejlesztő foglalkoztatási formák bemutatása a tanítók számára, az óvónők látogatása az első osztályokban. Szorosabb szakmai együttműködés az óvónők és a tanítók között, közös továbbképzések, megbeszélések, tapasztalatcserek szervezése számukra.

Az óvoda és az iskola kapcsolata a pedagógiai programok tükrében

Az elmúlt években megkezdődött az elmozdulás az óvoda és az iskola nevelőmunkájának közelítésében a beilleszkedési szakaszban. Magyarázható ez avval, hogy a központi, illetve a helyi dokumentumok felhívják erre az intézményvezetők és a pedagógusok figyelmét, másrészt annak köszönhető, hogy nagyobb rendszerességgel szerveznek továbbképzéseket, bemutatóórákat, egyéb szakmai fórumokat ebben a témában. Ezeken a rendezvényeken az óvodapedagógusok és a tanítók megismerhetik egymás dokumentumait, intézményük főbb céljait, feladatait, kölcsönösen sor kerül foglalkozások látogatására, szakmai kérdések megbeszélésére. Ennek eredményeképpen kialakul egy tartalmas, jó szakmai kapcsolat az óvoda és az iskola között, ott az óvónők és a tanítók jobban megismerik és megbecsülik egymás munkáját és el tudják különíteni a kudarcok okozói között a különféle tényezőket. Közösen keresik a megoldás lehetőségeit, ami rendkívül fontos stratégiai váltás.

Az iskola azt teheti az átmenet könnyítése érdekében, hogy a differenciálást folytatja, az egyéni képességekre épít, csoportmunkát, kooperatív tanulásszervezést alkalmaz, figyel az egyéni visszacsatolásra, folytatja a cselekvő gondolkodáson alapuló problémamegoldó helyzetek teremtését. Összességében: mindkét intézmény a gyermeki kompetenciák kibontakoztatását segíti. Ezt kívánjuk megteremteni az óvoda-iskola együttműködése által.

A továbbiakban az óvoda-iskola átmenetet együttműködés révén, az intézmények nevelési-oktatási programjaik kapcsolódási pontjainak kialakításával tehetik zökkenőmentessé

Feladatok

- óvoda-iskola közelítése az iskolai életmódra felkészítéshez, együttműködéshez
- tanulási alapkészségek megalapozása (szociális, értelmi, testi, kommunikációs képességek),
- kölcsönös látogatás a leendő elsősök megismerésére
- intézményi hospitálás óvónő-tanítónő részvételével
- nevelési programok megismerése
- óvónő-tanítónő tapasztalatcsereje a gyermekek fejlődéséről
- szakmai együttműködés kezdeményezése a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében.
- közös programok szervezése

- közös tájékoztató szülői értekezlet tartása az iskolába lépés előtt

ÜTEMTERV AZ ÓVODA ISKOLA ÁTMENET MEGKÖNNYÍTÉSÉRE

Hónap	Tevékenység	Feladat	Résztevők
2011 február	Szülői értekezlet beiskolázás előtt	Tanítók ismerkedése a szülőkkel	szülők- iskola igh.-óvodavezető-tanítók-óvodapedagógusok
március	Szakmai eszmecsere	Tanítók-óvónők szakmai megbeszélései-tapasztalatcserék	munkaköz.vez-tanítók-óvodapedagógusok
	Iskolaérettségi vizsgálatok	Nevelési tanácsadó vizsgálat megkérése óvodai jellemzés alapján	óvodapedagógusok
	Közös rendezvény	Az iskola ünnepi rendezvényén az óvodások részvétele	óvodapedagógusok-gyerekek-tanítók
	„Ovi-suli”	Szülői tájékoztatás az „Ovi-suli” lehetőségéről, jelentkezésről	szülők-tanítók-óvodapedagógusok
	Szülők tájékoztatása	Iskolai beíratás előtti megbeszélések	szülők-tanítók-óvodapedagógusok
április	Ismerkedés a leendő elsősökkel	hospitálások iskolában-óvodában, konzultációk	tanítók-óvodapedagógusok
május	Nyílt nap az iskolában-óvodában	játékos foglalkozások, ismerkedés tanító nénikkel-óvónénikkel	gyerekek- tanítók-óvónők
	Búcsú az óvodától	Nagycsoportosok búcsúja-búcsúztatása	szülők-gyerekek-óvónénik-óvodai dolgozók-tanító nénik
szeptember	„Első nap az iskolában”	Óvó nénik részvétele az iskola tanévnnyitón	óvó nénik

Az együttműködés várható eredményei

A gyermekek számára

- Iskolai kudarcok elkerülése, csökkentése az első osztályban.
- A gyermekek iskolai alkalmassá tételének jobb megalapozása a különböző képességek
- fejlesztésével (anyanyelvi nevelés, szövegértés, kommunikációs készség, testi képességek
- stb.)
- A szorongó gyermekeknél megszűnik a szorongás, felszabadultabban, kellő bizalommal,
- biztonságérzettel kezdik meg iskolai éveiket.

Intézmények számára

- Az óvoda iskola kapcsolata elmélyültebbé válik a különböző rendezvények, közös programok által
- Közös programok szervezése, vezetése által, újabb együttműködési lehetőséget ad.
- Több alkalommal találkoznak a gyermekek és a leendő tanítóik, ami elősegítheti a gyermekekkel való kapcsolataik alakítását, a gyermekek megismerését.

Az óvoda, iskola átmenet zökkenőmentes megteremtéséhez a pedagógusok többségükben megfelelő attitűddel rendelkeznek, így biztosított a további együttgondolkodás és tevékenykedés az iskolába készülő gyermekek óvoda-iskola átvezető szakaszának egyre sikeresebb megvalósításához.

„A SIKERES ISKOLAKEZDÉS”

RENDEZVÉNYEI

2011. MÁRCIUS

„Iskolakezdés biztosan” a Dunakeszi Pedagógiai Szolgáltató igazgatójának előadása a szülők részére

„Szakmai eszmecsere „ - tanítók, óvodapedagógusok konzultációja az óvoda-iskola átmenet sikeressége érdekében

ÁPRILIS

„Nyílt napok az óvodában” – tanítók ismerkedése a leendő elsősökkel óvodai környezetben

„Inkluzív nevelés az óvodában” – hátránnyal küszködő gyermek beilleszkedése, a beilleszkedés megvalósítása...előadás

TARTALOMJEGYZÉK

Innováció adatai	2
Bevezetés	4
Az óvoda –iskola átmenet segítésének céljai	5
Célunk elérése érdekében feladataink	5
Mi is az iskolaérettség?	6
Partneri feladatok az átmenet segítésében	7
Az óvoda-iskola kapcsolata a pedagógiai programok tükrében	8
Ütemterv	9
Együttműködés várható eredményei	10
A sikeres iskolakezdés rendezvényei	11